

2. Поповичев С. В. Взаимосвязь потребности в безопасности субъекта и вероятность распознавания лжи в опросе с применением полиграфа : автореф. дис. на соискание ученой степени канд. юрид. наук : спец. 19.00.01 «Общая психология, психология личности, история психологии» / С. В. Поповичев. - М., 2011. - 18 с.

3. Семенов В. В. Процессуальные и криминалистические проблемы использования невербальной информации при расследовании преступлений : автореф. дис. на соискание ученой степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Уголовный процесс; криминалистика и судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность» / В. В. Семенов. - Саратов, 2003. - 19 с.

Фурман Ярослав Володимирович,
старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем експертно-криміналістичного забезпечення діяльності ОВС Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІГРАФА ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ОКРЕМИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

Відповідно до ч. 2 ст. 71 Кримінального процесуального кодексу (КПК) України, для надання безпосередньої технічної допомоги під час досудового розслідування чи судового розгляду сторони кримінального провадження можуть залучити спеціаліста. Згідно з ч. 1 цієї статті, спеціалістом є особа, яка володіє спеціальними знаннями та навичками застосування технічних або інших заходів і може надавати консультації під час досудового розслідування та судового розгляду з питань, що потребують відповідних спеціальних знань і навичок.

Таким спеціалістом може бути і спеціаліст-поліграфолог, якого залучають для надання безпосередньої технічної допомоги під час роботи з поліграфом (у КПК України передбачено перелік видів такої допомоги: фотографування, складення схем, планів, креслень, відбір зразків для проведення експертизи

тощо; тобто перелік є відкритим, а отже, можуть бути використані й інші види допомоги) та консультацій щодо оцінювання отриманих психофізіологічних показників.

Спеціаліст-поліграфолог може залучатися до проведення таких слідчих (розшукових) дій, як допит, пред'явлення для впізнання, обшук, слідчий експеримент. Найчастіше поліграф використовується саме під час проведення допиту. Випадки такого використання поліграфа можна знайти в повідомленнях прес-служби МВС України [1-3], а також у судовій практиці [4-6]. Обстеження на поліграфі може проводитися до початку допиту (як тактичний прийом із метою отримання орієнтуючої інформації, спонукання до дачі показань тощо) або після його проведення (з метою оцінки отриманої під час допиту інформації). Можливе також використання поліграфа безпосередньо в ході допиту.

Висловлюються пропозиції в літературі й щодо можливого використання поліграфа під час пред'явлення для впізнання [7, с. 169-172]. Поліграф може використовуватися перед пред'явленням для впізнання (під час опитування особи, передбаченого ч. 1 ст. 228 КПК України) або після проведення впізнання з метою перевірити правдивість особи, яка здійснювала впізнання. Ще одним способом застосування поліграфа в цій слідчій дії є проведення впізнання безпосередньо під контролем поліграфа. Організаційною особливістю такого впізнання є те, що впізнавані об'єкти повинні пред'являтися особі почергово, а поліграф фіксуватиме реакції особи на них.

Існують також пропозиції щодо можливого використання поліграфа під час проведення таких слідчих дій, як обшук, слідчий експеримент [8]. Аналогічно, як і в разі використання під час допиту чи пред'явлення для впізнання, поліграф може використовуватися перед, під час або після проведення обшуку чи слідчого експерименту. Перед проведенням цих слідчих дій використання поліграфа дає змогу отримати додаткову орієнтуючу інформацію слідчому, прокурору стосовно місця розташування шуканих об'єктів (у разі обшуку) або ж стосовно послідовності поведінки особи, обстановки чи обставин події тощо (у разі слідчого експерименту).

Список використаних джерел

1. Убивцю дев'ятикласниці засуджено до довічного ув'язнення [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/745831>.
2. У Херсоні затримали вбивцю 14-літньої дівчини [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/699473>.
3. Життя пенсіонера молодик оцінив... у пляшку горілки [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/700459>.
4. Вирок Томаківського районного суду Дніпропетровської області в кримінальному провадженні від 2 жовт. 2009 р. № 1-135/09 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/7464852>.
5. Вирок Крюківського районного суду м. Кременчука Полтавської області в кримінальному провадженні від 31 жовт. 2011 р. № 1-71/11 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/19706545>.
6. Вирок Зарічного районного суду м. Суми в кримінальному провадженні від 24 жовт. 2011 р. № 1-70/11 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/19437972>.
7. Дубягина О. П. Опознание в практике розыска человека и раскрытия преступлений (научно-методические аспекты) / О. П. Дубягина, Ю. П. Дубягин, С. Г. Логинов. - М. : Юрлитинформ, 2006. - 336 с.
8. Семенцов В. А. Проверка правдивости показаний на полиграфе / В. А. Семенцов // Российский юридический журнал. - 2011. - № 2. - С. 111-116.